

**Методика за работа по превенция на изоставянето
в предродилни и родилни отделения
в болниците и предродилна интервенция**

**КРИТЕРИИ ЗА ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ
НА УСЛУГИ ОТ РОДИЛКИ /БРЕМЕННО ЖЕНИ/**

1. Бременни жени

Отговарят на 1 или повече от посочените условия:

- Заявено желание за изоставяне на детето
- Заболяване/ увреждане на бременната жена
- Липса на подкрепяща среда около бременната жена
- Бременни млади жени, живели в институция
- Непълнолетни бременни жени
- Без доходи и жилище
- Семейството има дете, което е под закрила
- Поредно 5 / 6 раждане на жената
- Бащата на детето отсъства

2. Новородени деца и техните семейства

- Новородени деца до 3 месечна възраст
- Децата и семействата отговарят на 1 или повече от посочените условия:
 - Родителите са заявили желание да изоставят детето преди или след раждането му;
 - Липса на подкрепяща среда около майката и детето;
 - Майката няма доходи и жилище
 - В семейството има друго дете под закрила
 - Увреждане/ заболяване на детето или родителите
 - Самотна майка
 - Непълнолетни родители
 - Многодетни семейства

УСЛУГИ

Информирание и консултиране

На родилките ще се предоставя Книжка на родилката. Книжката съдържа съвети за родилката и информация към кого може да се обърне при притеснения за себе си или за бебето. Книжката се разпространява сред широк кръг родилки по време на престоя в родилно отделение.

При заявено желание на родилки за изоставяне на бебето, на майката се предоставя възможност за консултиране в родилно отделение. Консултирането е насочено към последиците от изоставянето; подкрепа на майката за споделяне на чувства, емоции, планове и притеснения; какви услуги може да ползва, за да не изостави бебето. При

раждане на бебе с увреждане, на майката и бащата се предоставя консултиране за справяне с емоциите и относно подкрепата, на която могат да разчитат за посрещане нуждите на детето.

Обучение в родителски умения

Включва развитие на умения за разпознаване и посрещане нуждите на детето, изграждане на режим на децата в семейството и демонстративно обучение в полагане на основни грижи за детето, както и за изграждане и развитие на връзки на привързаност с децата.

Интензивна подкрепа в домашни условия

Включва наблюдение и подкрепа в домашни условия след изписването на майката и бебето до отпадане на риска от раздяла на детето със семейството. Със семействата се работи за развитие на уменията за справяне с домакинството, организиране на ежедневието, бюджетирание

Застъпничество през други служби

Предоставяне на информация за работата на ведомства и организации, насоки за контакти с тях, придружаване на срещи или участие в срещи на семейството с представители на ведомства и организации и лобиране, с цел достъп на семейството до наличните услуги.

Материална и финансова подкрепа за посрещане на новородено

Услугите включват предоставяне на пакет за посрещане на новороденото и при нужда осигуряване на финансова подкрепа за след изписването от родилно отделение. Пакетът съдържа неща от първа необходимост за родилки с ограничени финансови възможности и риск да не посрещнат нуждите на бебето. Финансовата подкрепа цели да посрещне спешни нужди на родилката и бебето, които не могат да бъдат покрити от държавните институции.

НАСОКИ ЗА КОНСУЛТИРАНЕ В РОДИЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

Цел:

Да се вземе осмислено и отговорно решение от майката и тя да бъде подкрепена в ситуацията на криза.

Какво включва процеса на консултиране

- **Изграждане на доверителна връзка**
Задачата на социалния работник е да се свърже с майката, за да си гарантира възможност за придружаването ѝ в процеса на вземане на решения за детето. Целта

е да се превантира вземането на прибързано, неинформирано решение за изоставяне на детето/ абдикиране от решения за уреждане на статута на детето.

- **Изразяване на чувствата**

Създава се възможност на майката за изразяване на емоции, споделяне на чувства, вентилиране на напрежение от негативни преживявания.

- **Овладяване на емоциите**

Важно е да се помогне на майката за овладяване на негативните емоции, за да не се стига до ескалиране на напрежение и конфликти между нея и околните (близки, роднини, партньор, институции).

- **Въвеждане на реалността**

Подкрепя се мисленето на майката в посока тук и сега. Жената се подкрепя да признае и приеме факта на раждането и майчинството. Това се е случило и винаги ще е част от нейния и живота на детето. Раждането на дете е важно и радостно събитие, независимо от решенията за бъдещето на детето.

- **Въвеждане на чувството за перспектива**

Чувството за перспектива е свързано с проектите на жената за себе си и детето, независимо дали ще останат заедно или ще бъдат разделени. Важно е майката да осъзнае отговорността си спрямо детето. Тя е човекът, който взема решенията за бебето. Овластяването на жената в ролята ѝ на родител (с всички права и задължения) подкрепят създаването на усещане за контрол над реалността.

- **Капацитет за свързване на майката с детето**

В хода на разговорите с жената се изследва капацитетът на майката за свързване с детето. Майката се подкрепя в това да мисли за детето като за отделен човек със собствени нужди, с бъдеще; търси се нейното разбиране за мястото на детето в живота ѝ. Стимулира се нейната чувствителност към актуалните нужди на детето – хранене, гушкане, утешаване, заинтересованост към здравословното състояние на детето след раждането.

- **Информирание**

Предоставя се информация за подкрепата, която майката може да получи за посрещане нуждите на детето и насоки за контакти ведомства и организации, които могат да предоставят такава подкрепа.

Методи:

- Емпатийно слушане
- Неструктурирано общуване
- Стимулиране на споделянето

Интензивност на срещите:

В родилно отделение срещите се провеждат поне веднъж дневно до изписването на майката. Ако е необходимо може да се провеждат и повече от една среща дневно, съобразно нуждите и заявката на майката.

АНКЕТА ЗА ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ КОНСУЛТИРАНЕ В РОДИЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

Име на майката:
Възраст:
Адрес:
Телефон за връзка:

Име на детето:
Дата на раждане:

История на майката:

История на живота
Родители, братя и сестри
Брак, партньори и връзки

История на бременността и раждането:

Желана/ нежелана бременност
Проследявана ли е бременността
Как е протекло раждането
Поредност на раждането
Актуално състояние на детето и майката

Социална компетентност на майката:

Образование
Професия
Грамотност
Социални умения
Умения за организиране на бита и ежедневието
Връзки с институции
Боравене с пари
Познаване на часовник и календар
Боравене с лични документи

Привързаност:

Участие в грижите за детето в РО
Даване на име
Общуване с детето
Чувствителност към нуждите на детето
Поемане на отговорност относно решенията за детето
Загриженост за бъдещето на детето

Материално битови възможности и ограничения

Жилище
Доходи
Издръжка
Други ресурси

Мрежа за подкрепа:

Бащата на детето/ партньор
Широко семейство – родители, братя, сестри
Други роднини

Приятелски кръг

Намеренията за изоставяне на детето:

От кога са се зародили намеренията за изоставяне на детето

Какви причини заявява майката

Страхове и притеснения

Заявени нужди от подкрепа

Планове на майката за детето – временно отглеждане, осиновяване, друго

КРИТЕРИИ ЗА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ИЗОСТАВЯНЕТО

Финансовата подкрепа се предоставя по начин, който цели овластяване на семейството и не стимулира създаването на зависимост от услугите. Подкрепата е еднократна. Може да се предостави в пари или като продукти. Предоставя се веднъж или в няколко последователни пъти, в зависимост от нуждите на семейството. Семейството отговаря едновременно на посочените по-долу критерии:

- Финансовата подкрепа е част от цялостния план за семейството и подкрепя постигането на поставените в него цели;
- Финансовата подкрепа е временна. Има план и се очакват други плащания към семейството, които да гарантират цялостната издръжка на детето и семейството.
- Семейството няма средства за посрещане на основните спешни нужди на детето – храна, лекарства и/ или средства за храна на семейството.
- Предоставените средства не могат да бъдат осигурени от държавата като социално подпомагане и помощи за закрила на детето.

НАСОКИ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ОЗД

при работа по превенция на изоставянето в предродилни и родилни отделения в болниците и предродилна интервенция

1. СР от ЦОП дава дежурства по график в родилни отделения/ отделения за новородени и недоносени деца съгласно сключено тристранно споразумение между болничното заведение, дирекция „Социално подпомагане“ и Фондация „За Нашите Деца“.
2. При заявка за подкрепа по случай на дете в риск, подадена от медицинския персонал на болничното заведение по време на дежурство на СР от ЦОП, последният предприема незабавно консултиране на родилката и семейството.
3. Социалният работник от ЦОП подкрепя персонала на медицинското заведение за своевременно подаване на официален сигнал към ОЗД, с оглед формализиране на заявката от отдела към ЦОП като доставчик и спазване на официалния ред за регистриране на сигнал и уведомяване на органа по закрила от страна на болничното заведение.
4. При подаване на сигнал в ОЗД от болнично заведение за дете в риск, ОЗД подава своевременно заявка за оказване на подкрепа към ЦОП.

5. При получаване на заявка в ЦОП от ОЗД, ЦОП осигурява консултиране към родилката в болничното заведение до 4 часа от приемане на заявката, считано в рамките на работния ден.

6. СР от ОЗД посещава жената в родилно отделение до 24 часа от подаване на заявката.

7. При първоначално посещение на болничното заведение и осигуряване на първа подкрепа СР от ЦОП се подписва в журнала, воден в болничното заведение за подадените сигнали.

8. В случай, че майката изостави детето и напусне болничното заведение без предупреждение, СР от ЦОП подкрепя медицинския персонал за писмено уведомяване за това на полицията и ОЗД. СР от ЦОП при възможност прави посещение на адреса на родителите, с цел консултиране и предоставяне на подкрепа към семейството.

9. В случаите, когато се касае за дете в риск, чиито родители живеят извън територията на съответната община, то:

- ЦОП, веднага след започване на работа по случая, се свързва със съответния ОЗД и подава устен сигнал. След това координира работа си, както с ОЗД по месторождение на детето, така и с ОЗД по местоживееене на родителите.
- ОЗД по месторождение на детето изпраща писмен сигнал до съответния ОЗД по местоживееене на родителите.

10. За извършената работа от ЦОП по заявка, свързана с риск от изоставяне на новородено дете, координиращият СР от ЦОП изготвя доклад съгласно приложение. Докладът се внася с писмо в ОЗД – по местонахождение на болницата и ОЗД по местоживееене на родителите на детето. В случай, че се налага настаняване на детето извън семейството след изписването му от родилно отделение, докладът се внася до 5 работни дни от постъпване на заявката в ЦОП. В останалите случаи, докладът се внася до 10 работни дни от постъпване на заявката в ЦОП.

11. ОЗД – по местонахождение на болницата изготвя цялостно оценяване по случая и при необходимост предприема мярка за закрила.

Фондация „За Нашите Деца“